

ELS CRÍTICS

literatura
RAMON PLA I ARXÉ

Jordi Cornudella publicà aquesta traducció d'Epicur fa vint-i-cinc anys. Ara, després de revisar-la, la reedita a Vibop edicions. Dels tres textos més extensos d'Epicur que es conserven, l'edició tria, adequadament, la 'Carta a Meneceu' i les 'Màximes capitals', dedicats al plaer i a la felicitat humanes, perquè ultrapassen, clarament, la mera erudició.

Objectiu, la felicitat

Sobre la felicitat

EPICUR

TRADUCCIÓ: JORDI CORNUDELLA

Vibop edicions
Barcelona, 2021
61 pàgines

La filosofia d'Epicur (Samos, 341 - Atenes, 270) ens ha arribat gràcies a alguns —pocs i fragmentaris— dels textos que havia escrit (uns tres-cents segons Diògenes Laerci). Però malgrat que no anem gens sobrats de material originari, les referències a Epicur i la influència del seu pensament han perdurat durant segles. Per què? Doncs, em sembla, perquè s'hi estigui d'acord o no —joestic clarament en el segon grup— el seu racionalisme el fa atractiu.

Jordi Cornudella, traductor d'aquest text *Sobre la felicitat*, explica que els canvis —polítics i socials— que s'havien produït a Grècia havien provocat que alguns filòsofs “en lloc d'insistir en l'educació dels ciutadans, com Plató i Aristòtil, adrecessin [...] la seva reflexió a l'home sol”. Semblen desestimar les grans teories sobre la humanitat per fixar-se, preferentment, en el que l'individu sent, pensa o tem. I la primera evidència que constata Epicur és que el que ens caracteritza és la por a morir. Un inquietant escull, certament, en el camí cap al plaer i la felicitat, que són el seu objectiu com a filòsof. I Epicur raona —fa el que pot— per desactivar aquesta por. Recomana al seu deixe-

ble: “acostuma't a la idea que la mort no ens afecta en absolut: perquè tot bé i tot mal resideixen en la sensació, i la mort és privació de sensació”. No sentirem, doncs, la mort perquè no sentirem res —com si morir respongués al moment en què algú prem l'interruptor— i, per tant, no hem de viure espantats pel que no ens afectarà (malalties i agonies al marge, pel que sembla).

El que cerca el filòsof, però, és esborrar en nosaltres l'horitzó —tòxic— de la immortalitat. Amb la seva contundència habitual afirma que “viure no té res de terrible per a qui ha assumit de debò que no hi ha res de terrible en no viure”. Epicur, en estat pur. Via lliure, doncs, a una vida sense amenaces. Però quina mena de vida mereix ser viscuda? Només, diu Epicur, la que procura “la salut del cos i la impertorbabilitat de l'esperit”. És a dir, la del que compta amb un esperit serè i un cos saludable. La recepta no és gaire sorprenent, ni gaire precisa, però el que sí que ho és, és situar-la al centre d'una reflexió filosòfica, i convertir la felicitat en l'únic criteri amb què un individu ha de decidir el que és correcte de fer i el que li convé.